

Natuurtoets zonneweide Larendeel, Druuten

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming en
provinciaal natuurbeleid

R.G. Verbeek

Natuurtoets zonneweide Larendeel, Druten

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming en provinciaal natuurbeleid

Ing. R.G. Verbeek

Status uitgave: eindrapport

Rapportnummer:	21-030
Projectnummer:	20-0304
Datum uitgave:	8 februari 2021
Projectleider:	Ing. R.G. Verbeek
Tweede lezer:	ir. E.J.F. de Boer
Naam en adres opdrachtgever:	Green Trust Projects b.v. Stationsweg 6 6871EG Oosterbeek
Referentie opdrachtgever:	Oprichtbevestiging dd 12 november 2020
Akkoord voor uitgave:	ir. E.J.F. (Edward) de Boer

Paraaf:

Graag citeren als: Verbeek, R.G., 2021. Natuurtoets zonneweide Larendeel, Druten. Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming en provinciaal natuurbeleid. Bureau Waardenburg Rapportnr. 21-030. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Trefwoorden: natuurtoets, Wet natuurbescherming, zonnepark.

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv.

Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Green Trust Projects bv

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg, Varkensmarkt 9 4101 CK Culemborg, 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl

Voorwoord

Green Trust heeft de planontwikkeling van een zonneweide in de gemeente Druten (Zonneweide Larendeel) opgestart en heeft hier inmiddels een initiatiefplan voor opgesteld. De gemeente Druten heeft Green Trust geselecteerd om op basis van dit plan een omgevingsvergunningaanvraag voor de zonneweide te mogen indienen.

Green Trust wil weten of de aanleg van de zonneweide effecten kan hebben op beschermde soorten en Natura 2000-gebieden, Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone en of significante effecten op deze gebieden op voorhand kunnen worden uitgesloten.

In voorliggend rapport zijn de effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en Natura 2000-gebieden beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming. Voor zover negatieve effecten aan de orde zijn, zijn maatregelen aangegeven om negatieve effecten op beschermde soorten en Natura 2000-gebieden te voorkomen of te verzachten.

Dit rapport is te beschouwen als de oriëntatiefase van de Passende beoordeling, zoals omschreven in de Wet natuurbescherming.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkte mee:

R.G. Verbeek projectleiding, rapportage, veldbezoek

Genoemde persoon is door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

Vanuit Green Trust werd de opdracht begeleid door de mevrouw Boessenkool. Wij danken haar voor de prettige samenwerking.

Inhoud

Voorwoord	4
1 Plangebied en project	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Toetsing Wet natuurbescherming	8
1.3 Verantwoording	10
2 Plangebied en project	11
2.1 Het project Zonneweide Larendeel	11
2.2 De ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden	13
2.3 Ligging ten opzichte van Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelzone	13
DEEL 1 NATURA 2000-GBIEDEN	15
3 Effecten op Natura 2000-gebieden	16
3.1 Mogelijke effecten en de invloedssfeer van het project	16
3.2 Bepaling van effecten van verstoring door beweging, licht en geluid	16
3.2.1 Habitatrichtlijnsoorten	16
3.2.2 Broedvogels	17
3.2.3 Niet-broedvogels	17
3.3 Bepaling van effecten van stikstofdepositie	18
3.4 Conclusies effecten beschermde gebieden	18
DEEL 2 BESCHERMDE SOORTEN	19
4 Betekenis van plangebied voor beschermde soorten planten en dieren	19
4.1 Relevante soorten	19
4.2 Betekenis van het plangebied voor relevante soorten uit 4.1	19
4.2.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	19
4.2.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	20
4.2.3 Beschermingsregime andere soorten	20
5 Effecten op beschermde soorten	22
5.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	22
5.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	23
5.3 Beschermingsregime andere soorten	23
6 Beoordeling Wet natuurbescherming	26
6.1 Conclusie resultaten onderzoek	26
6.2 Overtreding verbodsbepalingen	26
DEEL 3	28
7 Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelzone	28
7.1 Gelders Natuurnetwerk	28

7.2	Groene Ontwikkelzone	28
8	Conclusies	30
9	Literatuur	31
	Bijlage I Wettelijke kader	32
	Inleiding	32
	Natura 2000-gebieden	33
	Soorten	35
	Houtopstanden	37
	Bijlage II Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Rijntakken	38
	Bijlage III Definitief ontwerp zonneweide Larendeel	41
	Bijlage IV Kernkwaliteiten GNN en GO	42
	Bijlage V Ligging Groene Ontwikkelzone	43

1 Plangebied en project

1.1 Aanleiding en doel

Green Trust is van plan om ten zuiden van Druten een zonneweide aan te leggen. Green Trust wil weten of -en zo ja hoe- met deze ingreep rekening moet worden gehouden met de Wet natuurbescherming en provinciaal natuurbeleid.

Concreet wil Green Trust weten of als gevolg van dit project significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden op voorhand kunnen worden uitgesloten en of het project effecten kan hebben op beschermde soorten, het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelzone.

Het plangebied heeft voor een klein deel overlap met Groene Ontwikkelingszone. Green Trust wil weten of sprake is van aantasting van de kernkwaliteiten van het betreffende gebied en welke vervolgstadium eventueel nodig zijn. Er is geen sprake van overlap met het Gelders Natuurnetwerk.

De Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming heeft als doel het behoud van de biodiversiteit en duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan. Sommige handelingen en ontwikkelingen kunnen de natuur, en daarmee de biodiversiteit, schaden en zijn daarom krachtens de wet verboden. Is dat het geval dan is er in geval van beschermde gebieden een vergunning nodig of in geval van beschermde soorten ontheffing nodig voor het overtreden van een verbodsbepaling. In specifieke gevallen geldt een vrijstellingsregeling.¹

In dit rapport wordt verslag gedaan van bronnenonderzoek, en de bepaling van de effecten op Natura 2000-gebieden, Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelzone.

Het doel van het onderzoek is te bepalen of de ingreep kan leiden tot overtredingen van de regels uit de Wet natuurbescherming. Als dat voor beschermde gebieden het geval is, wordt bepaald onder welke voorwaarden redelijkerwijs een vergunning kan worden verkregen of dat een Passende Beoordeling nodig is om hier antwoord op te kunnen geven. Als overtreding ten aanzien van beschermde soorten en provinciale gebieden aan de orde is wordt bepaald onder welke voorwaarden redelijkerwijs ontheffing c.q. toestemming kan worden verkregen.

¹ Zie voor de doelstelling en regels van de Wet natuurbescherming het wettelijk kader in bijlage 1. ADC-toets: toets op Alternatieven, Dwingende reden van groot openbaar belang, Compensatie. Dit betreft soorten van de Habitatrictlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn met uitzondering van vogels. Vogels vallen onder Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn. Brochure: Soortenbescherming.

1.2 Toetsing Wet natuurbescherming

Wet natuurbescherming (Wnb)

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking. De regels die toezien op bescherming van Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in 'Hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden' van de Wet natuurbescherming. De verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde soorten zijn opgenomen in 'Hoofdstuk 3 Soorten' en beschreven per beschermingsregime (zie onder). De regels voor houtopstanden zijn beschreven in Hoofdstuk 4 van de wet (zie ook Bijlage 1).

Deel 1 Natura 2000-gebieden

Deel 1 van de voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een verkennend onderzoek naar de effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De centrale vraag van deze toetsing is: bestaat er een reële kans op significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden of kan het optreden van significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden met zekerheid worden uitgesloten?

Meer in detail geeft deze rapportage antwoord op de volgende vragen:

- Welke Natura 2000-gebieden liggen binnen de invloedssfeer van het plan/project (par 2.2)?
- Wat zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor deze natuurgebieden (bijlage 2)?
- Welke effecten op Natura 2000-gebieden heeft het project (H3)?
- Zijn er in samenhang met andere activiteiten en plannen effecten op Natura 2000-gebieden, met andere woorden zijn er cumulatieve effecten?
- Kunnen significante effecten (inclusief cumulatieve effecten) worden uitgesloten?

De uitkomsten van het onderzoek kunnen als volgt zijn:

- Er treden met zekerheid *geen effecten* op; er zijn geen aanvullende maatregelen nodig om effecten te beperken. Wel wordt aanbevolen de conclusies van dit onderzoek aan het bevoegd gezag voor te leggen.
- *Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten.* Voor activiteiten die (mogelijk) een significant effect hebben is een vergunning nodig, die kan worden aangevraagd op basis van een "passende beoordeling" (zie Bijlage 1) en na het doorlopen van de ADC-toets¹. Vooroverleg met het bevoegd gezag is noodzakelijk.
- *Er zijn (mogelijk) wel effecten, maar die zijn beperkt en zeker niet significant.* In dit geval bepaalt het bevoegd gezag of er vergunning nodig is. In de vergunningsvoorschriften kunnen maatregelen worden opgelegd om negatieve effecten te verminderen of te voorkomen. Deze maatregelen zijn niet nodig om significante effecten te voorkomen.

De effecten van het project zijn getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen die voor Natura 2000-gebied Rijntakken (2 km ten noorden van plangebied) gelden. Als (significant) negatieve effecten op deze gebieden kunnen worden uitgesloten zijn effecten op verder weg gelegen gebieden op grond van de afstand eveneens uit te sluiten.

¹ ADC-toets: toets op Alternatieven, Dwingende reden van groot openbaar belang, Compensatie.

Deel 2 Beschermingsregimes soorten

Deel 2 van de voorliggende rapportage beschrijft de effecten van de zonneweide op beschermde soorten planten en dieren in het plangebied en op welke wijze rekening moet worden gehouden met deze soorten. Als de voorgenomen ingreep leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen.

De Wet natuurbescherming onderscheid bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes:

- *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn* (Wnb § 3.1),
- *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* (Wnb § 3.2)¹ en
- *Beschermingsregime andere soorten* (Wnb § 3.3).

Met het in werking treden van de Wet natuurbescherming is het beschermingsregime voor een aantal soorten veranderd dan wel vervallen. Ook zijn een aantal soorten beschermd die dat voorheen niet waren. Voor soorten vallend onder '*Beschermingsregime andere soorten*' kan de provincie een vrijstelling verlenen voor handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden (Wnb Art 3.10 lid 2a).

In dit rapport wordt onderscheid gemaakt in 'vogels', strikt beschermde soorten (Wnb § 3.2) en 'andere soorten' (Wnb § 3.3).

Deel 3 Houtopstanden, Gelders Natuurnetwerk, Groene Ontwikkelzone

Met de ingreep worden geen houtopstanden gekapt. De regels ten aanzien van houtopstanden zoals vermeld in Hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming zijn dus niet van toepassing.

Het plangebied grenst aan het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Er is geen sprake van ruimtebeslag of werkzaamheden binnen gebieden die deel uitmaken van het GNN. In de provincie Gelderland hoeven effecten als gevolg van externe werking niet getoetst worden (Omgevingsverordening provincie Gelderland 2020). Deze blijven daarom buiten beschouwing. Directe effecten op de GNN zijn uit te sluiten en het toetsingskader van de GNN is niet van toepassing.

Het plangebied heeft voor een klein deel overlap met Groene Ontwikkelingszone. De Groene Ontwikkelingszone bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan natuur die ruimtelijk vervlochten is met het Gelders Natuurnetwerk. Het gaat vooral om landbouwgrond, maar ook om terreinen voor verblijfs- en dagrecreatie, infrastructuur, woningen en bedrijven. In de provincie Gelderland zijn zonder toestemming geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen mogelijk die leiden tot een significante aantasting van de kernkwaliteiten van het betreffende gebied (Omgevingsverordening provincie Gelderland

¹ Dit betreft soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn met uitzondering van vogels. Vogels vallen onder Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van EZ, versie 1.3 december 2016.

2020). In voorliggend rapport worden aan de hand van de kernkwaliteiten beoordeeld of sprake is van een significante aantasting hiervan.

1.3 Verantwoording

De toetsing is een effectbepaling en -beoordeling op basis van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de voorgenomen ingreep. De toetsing is opgesteld op basis van het veldbezoek in 2020, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Veldbezoek

Het plangebied is op 3 november 2020 bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot drie jaar na afronding van het veldonderzoek. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na 2023 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Bronnenonderzoek

Aanvullend op het veldbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de NDFF geraadpleegd¹. Daarnaast is, voor zover nodig, gebruik gemaakt van achtergrond-documentatie (zie literatuurlijst).

¹ Nationale Database Flora en Fauna geraadpleegd dd. 26 januari 2021

2 Plangebied en project

2.1 Het project Zonneweide Larendeel

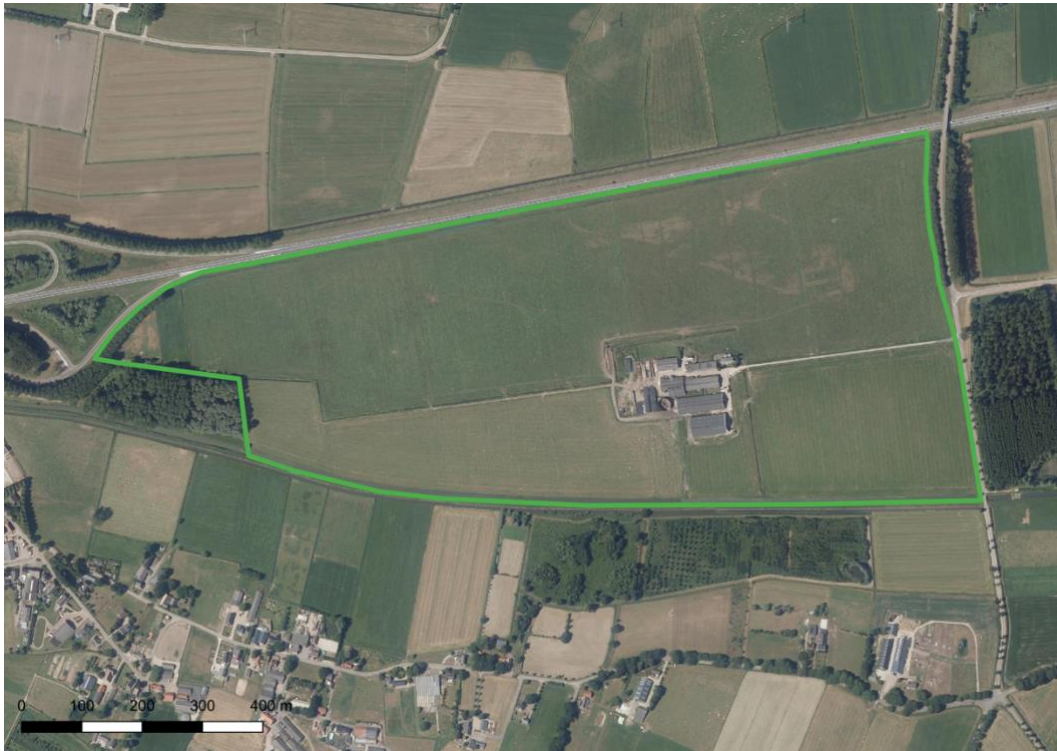
Plangebied en omgeving

Het plangebied ligt ten zuiden van Druten langs de N322 in de provincie Gelderland en is ruim 30 ha groot (figuur 2.1). Het gebied bestaat uit agrarisch grasland (afbeelding 2.1). Centraal in het plangebied loopt een smalle watergang (afbeelding 2.2). Direct ten noorden van de het plangebied ligt de provinciale weg N322. De zuidgrens van het plangebied wordt gevormd door de Broeksche Leigraaf, een circa 10 m brede watergang. Direct ten westen van het plangebied is een populierenbosje en bebouwing aanwezig.

De omgeving van het plangebied kan worden gekarakteriseerd als een rivierenlandschap. Het plangebied ligt tussen de Maas en de Waal ligt in een open tot halfopen landschap met een afwisseling van populierenbosjes, (agrarische) graslanden en rietmoerasjes.

Afbeelding 2.1 en 2.2 Indruk van plangebied in respectievelijk noordelijke en oostelijke richting.

Figuur 2.1 Ligging plangebied (groen omkaderd). Ondergrond: luchtfoto 2019 geodata.nationaalgeoregister.nl.

Project

Het project omvat de aanleg van zonnepanelen en bekabeling en een aantal natuurgerichte maatregelen.

- Zonnepanelen in rijen van 2 m hoogte met een tussenruimte van 2,5 m. Oppervlakte totaal 16 ha (24 ha inclusief ruimte tussen de panelen).
- Omvorming van agrarisch grasland naar bloemrijk grasland over een oppervlakte van circa 5 ha.
- Aanleg van natuurvriendelijke oevers centrale watergang plangebied over een lengte van ongeveer 1.300 m.
- Aanleg van een tweetal poeltjes met een omvang van circa 750 m².
- (Mogelijk) aanbrengen van een hekwerk over een lengte van ruim 300 m.
- Planten van hagen over een lengte van circa 3.100 m.
- Planten van knotwilgen langs de Broeksche Leigraaf over een lengte van circa 500 m.

De start van de aanleg is gepland in het voorjaar van 2022.

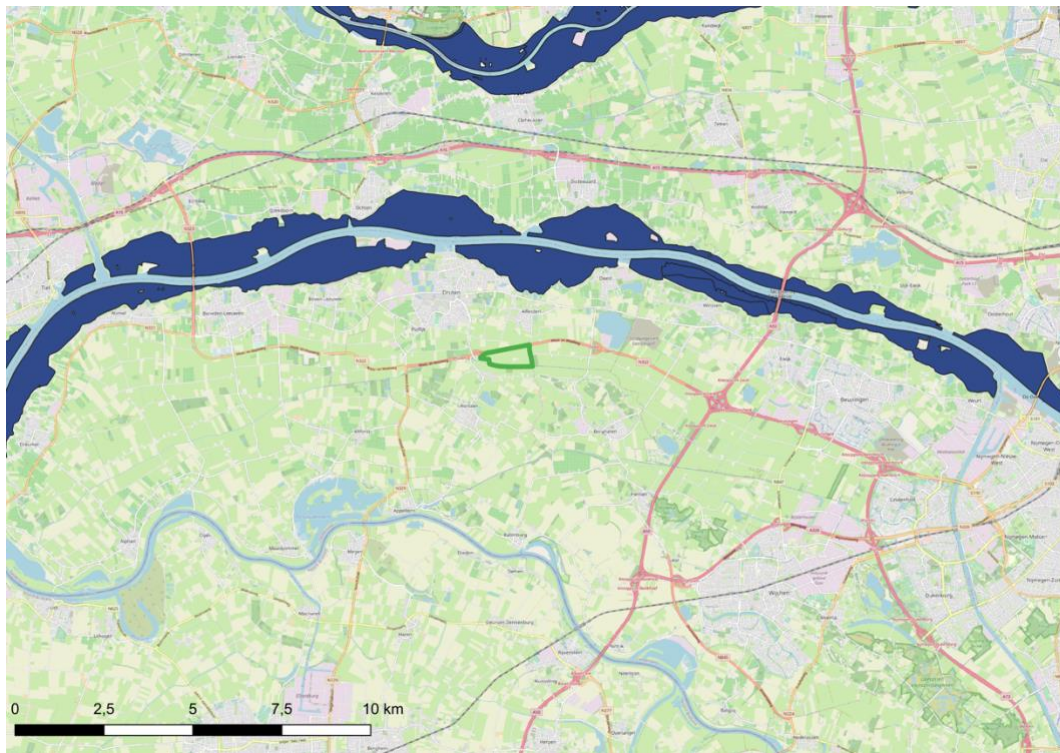
In bijlage 3 is het definitief ontwerp opgenomen die als uitgangspunt voor voorliggende natuurtoets dient. In het ontwerp zijn ook dwarsprofielen van de ecologische maatregelen opgenomen.

2.2 De ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden

Op circa 2 km ten noorden van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Rijntakken (figuur 2.2). Het Natura 2000-gebied is aangewezen voor diverse soorten habitattypen, habitatrictlijnsoorten, broedvogels en niet-broedvogels. De kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Rijntakken zijn opgenomen in bijlage 2.

Andere Natura 2000-gebieden liggen op een afstand van 10 km of meer. Dit is buiten de invloedssfeer van de voorgenoemde ingreep (zie § 4.1). Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van verder weg liggende Natura 2000-gebieden zijn op grond van de aard van het project en de afstand tot het plangebied uitgesloten. Mogelijke effecten van het project op deze gebieden worden in dit rapport daarom niet in detail besproken.

Figuur 2.2 Ligging plangebied (groen omcirkeld) ten opzichte van Natura 2000-gebied Rijntakken (blauw gemarkeerd). Ondergrond: OpenStreetMap 2021.

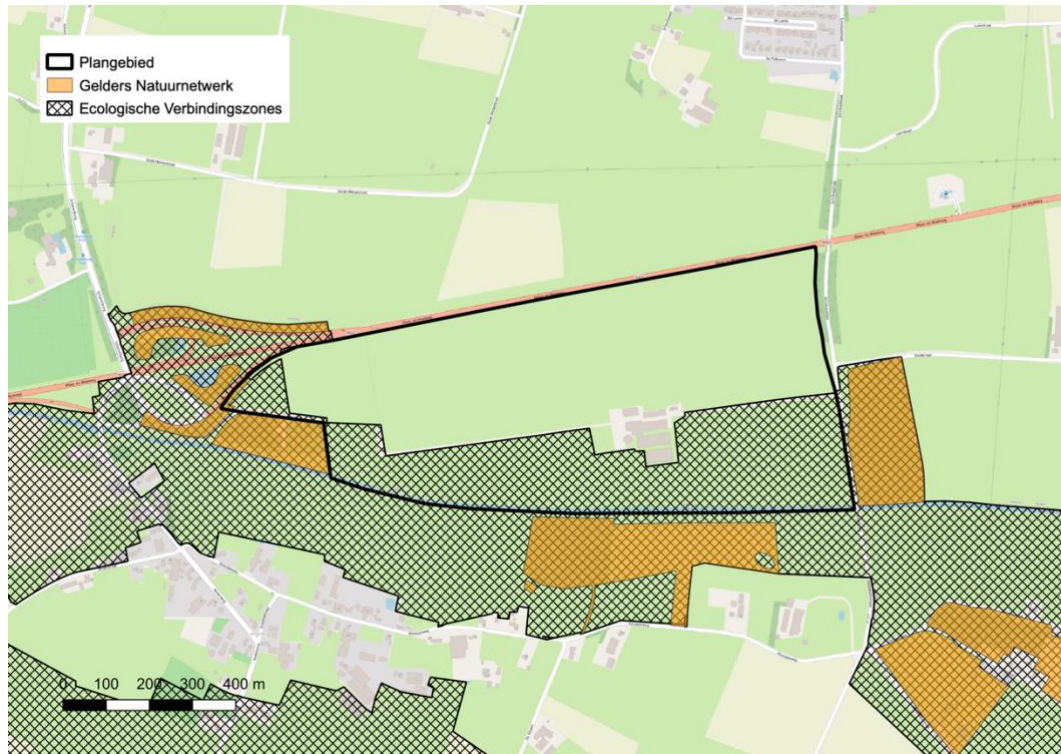
2.3 Ligging ten opzichte van Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelzone

Binnen het plangebied liggen onderdelen van het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelzone. De delen van de Groene Ontwikkelzone in en nabij het plangebied betreft Ecologische Verbindingszones (figuur 2.3). Het Gelders Natuurnetwerk is nabij het plangebied aangewezen voor de natuurbeheertypen N16.04 Vochtig bos met productie en N14.03 Haagbeuken- en essenbos.

Voor het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelzone zijn kernkwaliteiten opgesteld door de provincie Gelderland. Het plangebied valt onder het deelgebied 61 Land van Maas

en Waal. In de bijlage 4 zijn de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van dit deelgebied opgenomen.

Figuur 2.3 Ligging plangebied ten opzichte van Gelders natuurnetwerk en Groene Ontwikkelzone (Ecologische Verbindingszones). Ondergrond: OpenStreetMap 2021. In bijlage V is een detailkaart van het ontwerp in relatie tot de ligging van de Groene Ontwikkelzone opgenomen.

DEEL 1 NATURA 2000-GEBIEDEN

3 Effecten op Natura 2000-gebieden

3.1 Mogelijke effecten en de invloedssfeer van het project

Binnen het plangebied en directe omgeving van de zonneweide liggen geen Natura 2000-gebieden. Directe effecten als *verlies van areaal of leefgebied door ruimtebeslag, versnippering, verdroging of verstoring door mechanische effecten* zijn voor het Natura 2000-gebied Rijntakken niet aan de orde.

Directe effecten als gevolg van verstoring door beweging (*trilling*), *licht* en *geluid* van de aanleg de zonneweide zijn gelet op de afstand niet aan de orde. Wel kunnen in potentie versturende effecten (aanlegfase, gebruiksfase) en verlies van leefgebied (gebruiksfase) optreden op habitatrichtlijnsoorten, broedvogels en niet-broedvogels als gevolg van externe werking. Dit mogelijke effect wordt in § 3.2 nader behandeld.

Als gevolg van bewoning en verkeer treedt emissie van schadelijke stoffen (*Verontreiniging*) naar lucht, water en/of bodem op. Dit kan leiden tot extra stikstofdepositie wat gevolgen kan hebben voor de kwaliteit van habitat of leefgebied. Verontreiniging als gevolg van bewoning door emissie van andere stoffen wordt uitgesloten.

3.2 Bepaling van effecten van verstoring door beweging, licht en geluid

3.2.1 Habitatrichtlijnsoorten

Het Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen voor diverse soorten vissen, bever en meervleermuis.

De in het gebied Rijntakken levende vissen hebben geen relatie met het plangebied wegens de grote afstand en het gebrek aan verbindingen tussen het plangebied en de Rijntakken. Effecten van de aanleg en het gebruik van de zonneweide op instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten zijn daarom uitgesloten.

De bever is grotendeels gebiedsgebonden. Gelet op de afstand en het gebrek aan geschikt leefgebied is het uitgesloten dat bevers afkomstig uit de Rijntakken een relatie met het plangebied hebben. Effecten van de aanleg en het gebruik van de zonneweide op instandhoudingsdoelstelling van deze soort is daarom uitgesloten.

De meervleermuis gebruikt de Rijntakken (deelgebied Uiterwaarden Waal nabij plangebied) mogelijk als foerageergebied. Verblijfplaatsen kunnen buiten het Natura 2000-gebied liggen. In het plangebied en directe omgeving zijn geen verblijfplaatsen bekend en/of migratieroutes (Haarsma 2012). Effecten van de aanleg en het gebruik van de zonneweide op de instandhoudingsdoelstelling van de meervleermuis is daarom uitgesloten.

3.2.2 Broedvogels

Broedvogels waar Rijntakken voor is aangewezen foerageren niet of incidenteel in het plangebied en directe omgeving (NDFF). Voor enkele soorten ligt het plangebied buiten het maximale bereik van de vogelsoorten en/of liggen broedlocaties binnen de Rijntakken op grote afstand van het plangebied (roerdomp, zwarte stern, dodaars, woudaap, porseleinhoen, kwartelkoning, watersnip, ijsvogel, blauwborst, grote karekiet; Van der Vliet *et al.* 2011; sovon.nl 2021). Negatieve effecten van de aanleg en het gebruik van de zonneweide op instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten zijn daarom uitgesloten. Enkele soorten (oeverzwaluw, aalscholver) kunnen in potentie het plangebied bereiken om te foerageren. De Broeksche Leigraaf kan mogelijk soms gebruikt worden als foerageergebied door aalscholver. De aanleg en gebruik van de zonneweide heeft geen negatief effect op de geschiktheid van deze watergang als foerageergebied voor aalscholver. Negatieve effecten van de aanleg en het gebruik van de zonneweide op instandhoudingsdoelstellingen van de aalscholver zijn daarom uitgesloten.

De oeverzwaluw foerageert tot op 6 km afstand van de broedlocaties waaronder mogelijk in het plangebied. De aanleg van bloemrijke graslanden en natuurvriendelijke oevers kan een positief effect hebben op het insectenaanbod. Negatieve effecten van de aanleg en het gebruik van de zonneweide op instandhoudingsdoelstellingen van de oeverzwaluw zijn daarom uitgesloten.

3.2.3 Niet-broedvogels

Het plangebied wordt soms gebruikt als foerageergebied door kolganzen en grauwe ganzen. Het kan gaan om vele honderden tot enkele duizenden vogels. Van structureel gebruik in de wintermaanden is geen sprake (NDFF). Deze vogels hebben mogelijk een binding met het Natura 2000-gebied Rijntakken als slaappleats. De ganzen die behoren tot de populatie van het Natura 2000-gebied Rijntakken kunnen tot op 30 km afstand van de slaappleats foerageren en hebben een groot areaal aan foerageergebied (agrarische graslanden en akkers) tot hen beschikking. Dit gaat om vele tienduizenden tot enkele honderden duizenden ha. Het verlies van enkele tientallen ha foerageergebied als gevolg van de aanleg en gebruik van de zonneweide heeft geen betekenisvolle invloed op het totaal aan foerageergebied. Effecten van de aanleg en het gebruik van de zonneweide op instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten (grauwe gans, kolgans) zijn daarom uitgesloten.

Andere soorten niet-broedvogels waar Rijntakken voor is aangewezen foerageren niet of incidenteel in het plangebied en directe omgeving (NDFF). Voor enkele soorten ligt het plangebied buiten het maximale bereik van de vogelsoorten. Voor niet-broedvogels die in potentie wel het plangebied kunnen bereiken (aalscholver, kleine zwaan, wilde zwaan, brandgans, eenden, meerkoet en steltlopers) is weinig tot geen geschikt foerageergebied aanwezig of liggen gebruikte slaappleats binnen de Rijntakken op grote afstand van het plangebied. Effecten van de aanleg en het gebruik van de zonneweide op instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten zijn daarom uitgesloten.

3.3 Bepaling van effecten van stikstofdepositie

Gedurende de aanleg van de zonneweide is sprake van een tijdelijke emissie van stikstof. Dit kan in potentie gevolgen hebben voor habitats en leefgebieden in Natura 2000-gebieden. Met het in werking treden van de stikstofwet (Wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering) is sprake van een vrijstelling van vergunningplicht van de Wnb voor bouwactiviteiten in de bouw- en sloopfase, waarin emissies tijdelijk zijn. Daarom worden de gevolgen van de tijdelijke emissie niet nader behandeld in voorliggend rapport.

3.4 Conclusies effecten beschermde gebieden

Op grond van veldonderzoek en bronnenonderzoek, wordt het volgende geconcludeerd:

- 1 Directe effecten als gevolg van de aanleg en gebruik van de zonneweide als verlies van areaal of leefgebied door ruimtebeslag of verstoring door mechanische effecten zijn niet aan de orde.
- 2 Indirecte effecten als gevolg van de aanleg en gebruik van de zonneweide als versnippering, verdroging, verstoring en verontreiniging zijn niet aan de orde.
- 3 De aanleg van de zonneweide zal mogelijk leiden tot een extra depositie van stikstof in Natura 2000-gebieden. Voor de bouw van de zonneweide is sprake van een vrijstelling van vergunningplicht van de Wnb.

DEEL 2 BESCHERMDE SOORTEN

4 Betekenis van plangebied voor beschermde soorten planten en dieren

4.1 Relevante soorten

Uit bronnenonderzoek (NDFF geraadpleegd op 26 januari 2021) en een oriënterend veldonderzoek op 3 november 2020 blijkt dat het plangebied ongeschikt is voor in de Wet natuurbescherming opgenomen flora, reptielen en zeezoogdieren. Deze soortengroepen komen in deze regio geheel niet voor door het ontbreken van leefgebied en worden daarom verder niet behandeld.

Het plangebied is in potentie wel geschikt voor vleermuizen, vogels, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, vissen en ongewervelden. Het plangebied bevat voor deze soorten (in potentie) geschikt habitat, zoals grasland en open water en bovendien zijn recente waarnemingen bekend uit de NDFF. De functie van het plangebied voor deze soorten wordt besproken in de volgende paragraaf.

4.2 Betekenis van het plangebied voor relevante soorten uit 4.1

4.2.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn¹

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Het bosje aan de westzijde is als gevolg van verstoring door bewoning en permanente aanwezigheid van honden ongeschikt voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats. Bij het veldbezoek in november 2020 werden bovendien ook geen (oude) nesten aangetroffen. Het bosje direct ten oosten van het plangebied biedt potentie voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats zoals buizerd, sperwer en havik.

Mogelijk is het agrarisch bedrijf centraal in het plangebied geschikt voor de huismus.

Ten zuiden van het plangebied zijn in recente jaren waarnemingen van steenuilen verricht (NDFF). Het agrarische bedrijf centraal in het plangebied is niet of nauwelijks geschikt als verblijfplaats voor steenuilen door het grotendeels ontbreken van beplanting op het erf en directe omgeving. Het plangebied is ook niet of nauwelijks geschikt als voedselgebied voor steenuilen uit de omgeving, door het ontbreken van dekking.

In de omgeving van het plangebied komen mogelijk verblijfplaatsen van kerkuil (Kloosterweg en Strengweg) en roek (10 nesten in Afferden in 2016) voor. Deze vogels

¹ Op grond van door het ministerie van EZ verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

kunnen in de ruime omgeving van de nestplaatsen foerageren. Mogelijk maakt het plangebied deel uit van het foerageergebied van deze soorten.

4.2.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Vleermuizen

Verblijfplaatsen van vleermuizen komen waarschijnlijk in de omgeving van het plangebied voor (bebouwing, bosjes) en mogelijk ook in het plangebied (bebouwing). In de omgeving zijn verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en baardvleermuis bekend (NDFF). Het plangebied omvat weinig tot geen geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Het gebied heeft weinig voedselaanbod (insecten) door het intensieve agrarische beheer en het ontbreekt aan oriëntatie en dekking in de vorm van bomenlanen e.d. Net buiten het plangebied biedt de Broeksche Leigraaf en de bosjes aan de oost- en westzijde van het plangebied wel geschikter foerageergebied.

Ongewervelden

Op enkele honderden meters ten westen van het plangebied zijn een tweetal recente waarnemingen bekend van de strikt beschermde vermiljoenkever (NDFF). Deze soort leeft in vochtige bossen met veel dood hout. Het plangebied is door het ontbreken van bos ongeschikt als leefgebied voor deze soort.

Voor andere ongewervelden van het 'beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn' zijn binnen het plangebied en omgeving geen waarnemingen bekend en is bovendien ook geen geschikt leefgebied in het plangebied aanwezig.

Amfibieën, grondgebonden zoogdieren

Voor amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het 'beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn' zijn binnen het plangebied en omgeving geen waarnemingen bekend en is bovendien ook geen geschikt leefgebied in het plangebied aanwezig.

4.2.3 Beschermingsregime andere soorten

Vissen

In de watergang die centraal van oost naar west door het plangebied loopt (direct grenzend aan de zonnepanelen) is het voorkomen van de grote modderkruiper bekend (NDFF). De watergang is goed geschikt voor deze soort door geringe breedte (<2 m) en dichte watervegetatie. De watergang kan zowel worden gebruikt als overwinteringsplaats (in modderige bodem) als voortplantingsplaats. De hier voorkomende grote modderkruipers maken deel uit van een grotere (deel)populatie waar het verspreidingsgebied loopt van het plangebied tot aan knooppunt Ewijk (De Bruin & Kranenburg 2017).

Voor andere vissoorten van het 'beschermingsregime andere soorten' zijn binnen het plangebied en omgeving geen waarnemingen bekend en is bovendien ook geen geschikt leefgebied in het plangebied aanwezig.

Amfibieën

In het plangebied en directe omgeving komen algemene soorten als kleine watersalamander en gewone pad voor (NDFF). Ook kunnen op basis van voorkomen in de omgeving de landelijk algemene bruine kikker, meerkikker en middelste groene kikker in het plangebied verwacht worden. De watergang is een geschikte voortplantingsplaats voor deze soorten.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied en directe omgeving komen algemene soorten als vos, haas en ree voor (NDFF).

Uit de ruime omgeving van het plangebied zijn geen recente waarnemingen bekend van hermelijn en wezel bekend. De wezel is recent aangetroffen rond knooppunt Ewijk. Het plangebied zelf is door het ontbreken van dekking ongeschikt voor hermelijn en bunzing. De aanwezigheid van vaste verblijf- en voortplantingsplaatsen van de wezel kan niet geheel worden uitgesloten. De enige locatie met potentie binnen het plangebied is in en direct nabij de oeverzone van de centrale watergang in het plangebied en de Broeksche Leigraaf.

In de omgeving van het plangebied komen enkele dassenburchten voor. Het gaat in recente jaren om een bosje langs de Strengstraat en zuidelijker langs de Breekwagen (NDFF). Dassen foerageren in de ruime omgeving van de burchten, waaronder mogelijk ook in het plangebied. Door het ontbreken van dekking en de aanwezigheid van intensief agrarisch grasland is het foerageergebied van marginale waarde.

Ongewervelden

Voor ongewervelden van het 'beschermingsregime andere soorten' zijn binnen het plangebied en omgeving geen waarnemingen bekend en is bovendien ook geen geschikt leefgebied in het plangebied aanwezig.

5 Effecten op beschermde soorten

Dit hoofdstuk beschrijft de effecten van de werkzaamheden op soorten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en het Beschermingsregime andere soorten. De voorgenomen werkzaamheden starten in 2022 en worden getoetst aan de Wet natuurbescherming.

5.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Het plangebied heeft betekenis voor huismus, steenuil, kerkuil en roek (zie 4.2.1)

Broedvogels met jaarrond beschermd nest

De voorgenomen werkzaamheden leiden in de aanlegfase niet tot fysieke aantasting van jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels. Ook is geen sprake van verstoring in de aanlegfase; potentiële locaties voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats liggen ruim buiten de verstoringafstanden (>100 m) van de soorten. De verblijfplaatsen/nesten van huismus en steenuil die mogelijk broeden op het agrarische bedrijf in het plangebied zijn nauwelijks verstoringgevoelig ofwel de bouwactiviteiten van de zonneweide zijn niet extra verstorend ten opzichte van de reguliere agrarische activiteiten.

Gedurende de aanleg is als gevolg van verstoring tijdelijk minder foerageergebied voor roek beschikbaar. De soort heeft binnen de foerageerafstand (1,5 km) van de kolonie veel potentieel foerageergebied tot zijn beschikking. Er is geen sprake van verlies van essentieel foerageergebied. Voor de 's nachts jagende kerkuil en steenuil is geen sprake van een tijdelijk verstoring van foerageergebied in de aanlegfase. Foeragerende huismussen zijn niet gevoelig voor verstoring.

In de gebruiksfase profiteren de huismus, steenuil, kerkuil en roek van de aanleg van hagen en kruidenrijk grasland. Het ruimtebeslag van de panelen leidt tot minder beschikbaar grasland, maar de aanleg van kruidenrijk grasland en hagen biedt wel meer voedsel (insecten, muizen) en dekking voor deze soorten.

Overige broedvogels

Effecten van de ingreep

Als gevolg van de aanleg van de zonneweide (werkzaamheden in agrarische graslanden en watergangen) kunnen nesten van vogels beschadigd of vernietigd worden. Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan het verstoren of vernietigen van nesten worden voorkomen. Indien wel binnen het broedseizoen wordt gewerkt dient te allen tijde voorkomen te worden dat nesten van vogels verstoord, beschadigd of vernietigd worden. Dit kan voorkomen worden door voorafgaande aan de werkzaamheden het plangebied te controleren op in gebruik zijnde nesten en indien nodig het werk uit te stellen totdat de jongen uitgevlogen zijn.

5.2 Beschermingsregime soorten Habitatrictlijn

Het plangebied heeft betekenis voor vleermuizen (zie 4.2.2)

Vleermuizen

Voortplantings-, rust- en andere verblijfplaatsen

Als gevolg van de aanleg van de zonneweide is geen sprake van beschadiging of vernietiging van verblijfplaatsen van vleermuizen.

Overige functies

In de gebruiksfase profiteren vleermuizen van de aanleg van kruidenrijk grasland. Dit leidt tot een verbeterd voedselaanbod. Ook zorgt de aanleg van heggen voor betere oriëntatie mogelijkheden voor vleermuizen.

5.3 Beschermingsregime andere soorten

Het plangebied heeft betekenis voor grote modderkruiper en mogelijk voor wezel en das (zie § 4.2.3). Voor enkele nationaal beschermde soorten heeft de provincie Gelderland een algemene vrijstelling gegeven bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen¹. De effecten op deze soorten worden hieronder niet in detail besproken. Wel dient rekening te worden gehouden met de Zorgplicht (Art. 1.11 van de Wnb).

Grote modderkruiper

Gedurende de aanleg van de natuurvriendelijke oever aan de centrale watergang in het plangebied kan sprake zijn van tijdelijke aantasting van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen. Dit heeft zowel betrekking op de voortplantingsperiode (april tot en met augustus) als de overwinteringsperiode (november tot en met maart). Werkzaamheden binnen deze periodes kunnen leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb. Omdat de werkzaamheden aan één zijde van de oever plaatsvinden en geen betrekking hebben op het open water van de watergang is geen sprake van een gerede kans op sterfte van grote modderkruipers.

Door te werken in de maanden september en oktober kan voorkomen worden dat verblijfplaatsen worden aangetast (zie ook Bij12 2017). Hierbij is het wel noodzakelijk dat de watergang water bevat (bijvoorbeeld door tijdelijk peil op te zetten). Bij droogval kunnen grote modderkruipers zich ingraven in de modder van de watergang en daardoor sterven als gevolg van de werkzaamheden.

In de gebruiksfase (na afronding van de werkzaamheden) is door de aanwezigheid van natuurvriendelijke oevers een positief effect aanwezig op het voortplantingshabitat van de grote modderkruiper. De oeverzone kan beter functioneren als paaiplaats en als plek voor het opgroeien van de nog jonge grote modderkruipers.

¹ Dit betreft aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat.

Wezel

Mogelijk komen verblijfplaatsen van wezel voor langs de centrale watergang in het plangebied en de Broeksche Leigraaf.

Het vernielen of beschadigen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen is een overtreding van de Wnb. De wezel maakt gebruik van verschillende typen van verblijfplaatsen met een eigen functie (zie tekstkader). Gedurende het seizoen maken ze wisselend gebruik van deze plekken. Ze verblijven daar waar ze jagen of jongen hebben. In het voortplantingsseizoen verblijven de vrouwtjes met jongen voor een langere periode op één plek. De verblijfplaats is niet statisch en het gebruik kan in de tijd variëren. Voor de levenscyclus van kleine marterachtigen is het van belang dat hun leefgebied gedurende het jaar altijd voldoende schuilplaatsen biedt. Een voortplantingsplaats wordt als 'vast' beschouwd voor de periode in het jaar dat zij in gebruik zijn om de jongen groot te brengen.

Het gebruik van rust- en verblijfplaatsen (door kleine marterachtigen)

Bunzing, hermelijn en wezel zijn territoriaal. Hun leefgebieden kunnen sterk in grote variëren afhankelijk van het seizoen en de beschikbaarheid van voedsel. De territoria van mannetjes zijn groter dan van vrouwtjes en kunnen een omvang hebben van enkele tot 100 ha. De territoria van mannetjes overlappen vaak met die van meerdere vrouwtjes.

In de voortplantingsperiode verblijven ze op één locatie om de jongen groot te brengen. Dit zijn de plekken waar de belangrijkste prooi algemeen voorkomt. De voortplantingsperiode begint vanaf maart en duurt een zomer waarin jonge dieren met de moeder in familiegroepen kunnen jagen. Wezels kunnen twee worpen per jaar hebben, hermelijn en bunzing werpen éénmaal per jaar. Voor de voortplantingsperiode van kleine marterachtigen wordt maart – augustus aangehouden.

De dieren houden zich buiten de voortplantingsperiode in hun territorium op daar waar een hoge prooidichtheid is of waar jagen relatief weinig moeite kost in vergelijking met andere seizoenen. Ze kunnen enkele dagen rond een tijdelijke slaapplek jagen om daarna te verhuizen en op een andere plek te jagen. Daarnaast gebruiken de dieren diverse schuilplaatsen waar ze in tijd van onraad snel kunnen schuilen. De verschillende functies kraampek, slaapplek en schuilplek zijn niet 'vast' en kunnen in een seizoen en van jaar tot jaar wisselen.

Bunzing, hermelijn en wezel gebruiken vergelijkbare typen holen zoals oude konijnenholen, mollengangen, holen onder boomwortels, houtstapels etc. Wezels maken ook gebruik van muizenholen. De dieren komen voor in terreinen waar voldoende dekking en voedsel aanwezig is. Ze maken daarbij veel gebruik van lineaire landschapselementen als bosranden, houtwallen, slootranden en greppels. Ze komen voor in bossen, moerassen, rietlanden, houtwallen, ruigtes etc. Wezel heeft een voorkeur voor drogere terreinen en bunzing juist voor waterrijke gebieden.

(Hellstedt, 2005; Tod *et al.*, 2004; Twisk *et al.*, 2003; Sleeman, 1989)

Om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen moeten voortplantingsplaatsen (slootoevers) van wezel in de kwetsbare periode maart-augustus worden ontzien. Buiten het voortplantingsseizoen zijn de dieren flexibel in hun gebruik van verblijfplaatsen, mits er voldoende aanbod aan verblijfplaatsen is. Alleen de werkzaamheden aan de centrale watergang (direct ten zuiden van de zonnepanelen) dienen buiten de kwetsbare periode plaats te vinden. De werkzaamheden bij de Broeksche Leigraaf vinden buiten de kernzone van 4m plaats en daarmee niet aan de oever. Mogelijke verblijfplaatsen langs de Broeksche Leigraaf worden daarom niet aangetast.

Na aanleg van de hagen, kruidenrijk grasland en natuurvriendelijke oevers is in de gebruiksfase sprake van een verbetering van het leefgebied (zowel foerageergebied als potentiële verblijfplaatsen) voor de wezel ten opzichte van de huidige situatie.

Das

Het plangebied heeft een beperkte (potentiele) waarde als foerageergebied van dassen afkomstig van burchten in de omgeving van het plangebied. Na aanleg van de hagen, kruidenrijk grasland en natuurvriendelijke oevers is in de gebruiksfase sprake van een verbetering van het foerageergebied ten opzichte van de huidige situatie.

6 Beoordeling Wet natuurbescherming

6.1 Conclusie resultaten onderzoek

Functie van het plangebied

- Het plangebied heeft (beperkte) betekenis voor vogels (huismus, steenuil, kerkuil en roek) met jaarrond beschermde nestplaatsen als nestplaats zelf of als onderdeel van het foerageergebied van vogels van nestplaatsen uit de omgeving.
- In de oevers van de watergang en op de graslanden kunnen nesten van algemene vogelsoorten aanwezig zijn.
- De watergang die centraal van oost naar west door het plangebied loopt (direct grenzend aan de zonnepanelen) heeft betekenis als overwinterings- en voortplantingslocatie voor de grote modderkruiper.
- De oeverzone van alle watergangen in het plangebied heeft mogelijk betekenis als leefgebied van de wezel.
- Het plangebied kan heeft enige betekenis als foerageergebied voor vleermuizen en das.

Volledigheid onderzoeksgegevens

De beschikbare onderzoeksgegevens zijn volledig genoeg voor het bepalen en beoordelen van de effecten in het kader van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Reikwijdte van de ingreep

- Er is gedurende de aanleg sprake van tijdelijke vermindering van omvang van het foerageergebied van roek (als klein onderdeel in groter foerageergebied) maar het gaat niet om essentieel foerageergebied. In de gebruiksfase is echter sprake van verbetering van de kwaliteit van het foerageergebied ten opzichte van de huidige situatie. Voor huismus en steenuil leidt de aanleg van de zonneweide niet tot negatieve effecten. Ook deze soorten kunnen in de gebruiksfase profiteren van een kwalitatief verbeterd leefgebied.
- De in het plangebied voorkomende grote modderkruipers maken deel uit van een grotere populatie in de regio. De aanleg van de natuurvriendelijke oever versterkt deze populatie.
- Verblijfplaatsen van wezel kunnen verdwijnen gedurende de aanleg van de zonneweide, in de gebruiksfase is het plangebied kwalitatief sterk verbeterd ten opzichte van de huidige situatie.
- Voor foeragerende vleermuizen en dassen leidt de aanleg van de zonneweide niet tot negatieve effecten; deze soorten kunnen in de gebruiksfase profiteren van een kwalitatief verbeterd leefgebied.

6.2 Overtreding verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Vernielen of beschadigen nest-, rust en slaapplaatsen (Wnb art. 3.1.2)

De functionaliteit van de nestplaatsen (inclusief functioneel leefgebied) van roek, steenuil, kerkuil en huismus blijft gedurende aanleg van de zonneweide gewaarborgd. Er is geen sprake van overtreding van deze verbodsbepaling.

Voorafgaande aan en gedurende de aanlegwerkzaamheden moet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. In de oevers van de watergang en op de graslanden kunnen nesten van algemene vogelsoorten aanwezig zijn.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Vleermuizen

Gedurende de werkzaamheden gaat geen essentieel foerageergebied verloren en daarmee geen aantasting van de functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen in of in de omgeving van het plangebied. Er is geen sprake van opzettelijk doden en/of *vernielen of beschadigen verblijfplaatsen (Wnb art. 3.10.1)*.

Beschermingsregime andere soorten

Grote modderkruiper

Door de werkzaamheden aan de centrale watergang (direct ten zuiden van de zonnepanelen) in september-oktober (buiten kwetsperiode periode voor voortplanting of overwintering) uit te voeren onder de voorwaarde dat water in de watergang aanwezig is, is geen sprake van opzettelijk doden en/of *vernielen of beschadigen verblijfplaatsen (Wnb art. 3.10.1)*. De functionaliteit als verblijfplaats verbeterd ten opzichte van de huidige situatie na afronding van de werkzaamheden.

Wezel

Door de werkzaamheden aan de centrale watergang buiten de kwetsbare periode maart-augustus uit te voeren, is geen sprake van opzettelijk doden en/of *vernielen of beschadigen verblijfplaatsen (Wnb art. 3.10.1)*. De functionaliteit als verblijfplaats en foerageergebied verbeterd ten opzichte van de huidige situatie na afronding van de werkzaamheden.

Das

Gedurende de werkzaamheden gaat geen essentieel foerageergebied verloren en daarmee geen aantasting van de functionaliteit van de verblijfplaatsen van dassen in de omgeving van het plangebied. Er is geen sprake van opzettelijk doden en/of *vernielen of beschadigen verblijfplaatsen (Wnb art. 3.10.1)*. De functionaliteit als foerageergebied verbeterd ten opzichte van de huidige situatie na afronding van de werkzaamheden.

Vrijstelling

Het plangebied kan van belang zijn voor enkele kleine zoogdieren zoals verschillende muizen- en amfibieënsoorten. Dit betreft echter nationaal beschermde soorten, waarvoor de provincie Gelderland een algemene vrijstelling heeft gegeven bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient rekening te worden gehouden met de Zorgplicht (Art. 1.11 van de Wnb).

DEEL 3

7 Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelzone

7.1 Gelders Natuurnetwerk

De werkzaamheden vinden geheel plaats buiten het Gelders Natuurnetwerk en hebben ook geen tijdelijke effecten (verstoring van doelsoorten) gedurende de aanleg.

7.2 Groene Ontwikkelzone

Een klein deel van de werkzaamheden vindt plaats in gebieden die onderdeel zijn van het Groene Ontwikkelzone (GO). Dit gaat om de aanplant van bomen aan de noordoever van de Broeksche Leigraaf (zie kaart bijlage V). De aanleg van natuurvriendelijke oevers aan de westkant van het plangebied vindt net buiten het plangebied plaats.

Het beschermingsregime voor de GO is vastgelegd in de Omgevingsvisie Gelderland (Provincie Gelderland 2018).

In artikel Artikel 2.52 is een regeling opgenomen inzake nieuwe ontwikkelingen in de Groene ontwikkelingszone. Onderhavige ontwikkeling is te zien als een kleinschalige ontwikkeling en dan is lid 2 van toepassing:

- 2: Een bestemmingsplan voor gronden gelegen binnen de Groene ontwikkelingszone kan een nieuwe kleinschalige ontwikkeling mogelijk maken, als:
- a. in de toelichting bij het bestemmingsplan wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo substantieel worden versterkt;
 - b. deze versterking planologisch is verankerd in hetzelfde of een gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan.

In de toelichting op de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening wordt aangegeven dat bij ruimtelijke ontwikkeling met name bedoeld wordt op economische en/of stedelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw of de aanleg van nieuwe infrastructuur. De aanleg van bomen is geen ontwikkeling in die zin. In onderhavig geval is echter wel onderzocht of en in hoeverre de aanleg hiervan zich verhoudt tot de bestaande en te ontwikkelen kernkwaliteiten in het gebied.

Effecten op kernkwaliteiten

De maatregelen hebben geen negatief effect op de kernwaarden. De oude polderstructuur, abiotiek blijft in stand. De maatregelen kunnen een bijdrage leveren aan leefgebied van de steenuil.

Effecten op ontwikkelingsdoelen

De maatregelen hebben geen negatief effect op de ontwikkelingsdoelen of zijn hier strijdig mee. De inrichting van de zonneweide draagt bij aan de ontwikkelingsdoelen van de GO. Dit gaat om 'Ontwikkeling bossen, bosranden en overgangen naar cultuurgronden'.

8 Conclusies

Gebiedsbescherming

Er is geen sprake van significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden als gevolg van de aanleg en gebruik van de zonneweide. Er is geen vergunning nodig.

Soortbescherming

Wanneer rekening gehouden wordt met de periode van uitvoering van de aanlegwerkzaamheden is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen van beschermde soorten. Er is geen ontheffing nodig.

Groene Ontwikkelzone en Gelders Natuurnetwerk

De natuurvoorzieningen van de zonneweide dragen ten positieve bij aan de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van de Groene Ontwikkelzone. De werkzaamheden vinden geheel buiten het Gelders Natuurnetwerk plaats. Er is geen toestemming van de provincie Gelderland nodig.

9 Literatuur

- Van Dobben, H.F., R. Bobbink, D. Bal & A. van Hinsberg, 2012. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 2397 2397. 68 blz.; 1 fig.; 3 tab.; 21 ref.
- Bij12, 2017. Kennisdocument grote modderkruiper *Misgurnus fossilis*. Bij12, Utrecht.
- Broekmeyer, M.E.A., J. Kros, A.G.M. Schotman, G.W.W. Wamelink & A. van Kleunen, 2012. Effecten van stikstof op vogelsoorten in vogelrichtlijngebieden in Noord-Brabant. Alterra, Wageningen / SOVON, Nijmegen, Alterra-rapport 2359. 124 blz.; 8 fig.; 23 tab.; 31 ref.
- De Bruin A. & J. Kranenborg, 2017. Verspreidingsonderzoek grote modderkruiper Waterschap Rivierenland 2013 en 2016. Actualisatie verspreiding en strategie instandhouding. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Haarsma, A.J., 2012. De meervleermuis en Natura 2000 in Nederland. Heemstede.
- Hellstedt, P., 2005. Behaviour, dynamics and ecological impact of small mustelids. (dissertatie) Dep. of Biological and Environmental Sciences Ecology and Evolutionary Biology, University of Helsinki. Helsinki.
- Laurijsse, R.F.J.A., 2015. Stikstofdepositie ten gevolge van woningbouwontwikkeling Lange Weeren te Volendam. Rapportnummer O 15635-1-RA-001. Peutz Zoetermeer.
- Provincie Gelderland, 2018. Gaaf Gelderland. Omgevingsvisie. Vastgesteld door PS dd. 19 december 2018. Provincie Gelderland, Arnhem.
- Sleeman, P., 1989. Stoats and Weasels, Polecats and Martens. Whittet Books Ltd., London 119 p.
- Todd, I, Macdonald, D.W & T.E. Tew, 2004. The ecology of weasels (*Mustela nivalis*) on mixed farmland in southern England. *Biologia*, 59 (2). pp. 235-241. ISSN 1336-9563
- Twisk, P., A. van Winden, R. Lange, & A. van Diepenbeek, 2003. Zoogdieren van West-Europa, 2de druk. Uitgeverij KNNV en VZZ, Utrecht.
- Vliet, R. Van der, 2011. Maximale foerageerstanden op een rij gezet voor 97 beschermde vogelsoorten. *Toets* 18:4.

Bijlage I Wettelijke kader

Inleiding

Vanaf 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (kortweg: Wnb) in werking. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Met de inwerkingtreding van de Wnb zijn de provincies het bevoegde gezag voor de ontheffing- en vergunningverlening voor plannen en projecten en voor het vaststellen van vrijstellingsregelingen. Bij provincie overschrijdende projecten is dit de minister van EZ.

Deze bijlage vat het wettelijk kader samen voor toetsing van ruimtelijke ingrepen en andere handelingen. In § 1.2 komen algemene bepalingen van de wet aan de orde. Gebiedsbescherming is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden' en is hier samengevat in § 1.3. De bescherming van soorten is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 3 Soorten' en in deze bijlage samengevat in § 1.4. De bescherming van bomen en bos is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 4 Houtopstanden, hout en houtproducten' en is hier samengevat in paragraaf 1.5. Andere onderdelen van de Wnb zoals jacht, schadebestrijding, overlastbestrijding, faunabeheer en omgang met exoten maken geen deel uit van deze bijlage.

Algemene bepalingen

Art 1.10 De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Art 1.11 Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorgplicht houdt in elk geval in dat handelingen waarvan redelijkerwijs verwacht mag worden dat ze nadelige gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten achterwege blijven, dan wel dat noodzakelijke maatregelen worden getroffen om negatieve gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen ze beperkt of ongedaan worden gemaakt.

Art 1.12 Gedeputeerde staten van de provincies dragen zorg voor:

- het nemen van de nodige maatregelen voor de bescherming, de instandhouding of het herstel van biotopen en leefgebieden in voldoende gevarieerdheid voor alle van nature in het wild levende vogelsoorten en planten en dieren en hun habitats van bijlagen II, IV en V bij de Habitatrictlijn en habitattypen van bijlage I van de Habitatrictlijn;
- het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende van nature in het wild voorkomende dier- en plantensoorten;

- de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland.

Gedeputeerde staten kunnen gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en 'bijzondere provinciale landschappen'.

Natura 2000-gebieden

De Wnb heeft tot doel het beschermen en in stand houden van Natura 2000-gebieden.

Relevante wettelijke bepalingen

De beoordeling van projecten en andere handelingen wordt geregeld in artikel 2.7 tot en met artikel 2.9. Aanwijzingsbesluiten geven de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van de leefgebieden voor vogels van de Vogelrichtlijn, de natuurlijke habitats en de habitats van soorten van de Habitatrichtlijn. De instandhoudingsmaatregelen zijn voor elk gebied beschreven in het beheerplan. Tevens beschrijft het beheerplan welke handelingen en ontwikkelingen in het gebied en daarbuiten het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen. Voor het uitvoeren van plannen of projecten kan GS de verplichting opleggen tot preventieve of herstelmaatregelen. Dit is niet van toepassing indien voor het plan of project een (omgevings)vergunning is verleend.

Beoordeling van plannen en projecten

Art. 2.7 Voor een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie (in cumulatie) met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, is een **passende beoordeling** noodzakelijk.

Er is een **vergunning** nodig van GS voor projecten of andere handelingen die de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstrend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. De bevoegdheid ten aanzien van de vergunningverlening ligt bij GS van de provincie waarin het project wordt uitgevoerd.

Er geldt een **uitzondering op de vergunningprocedure** op grond van de Wet natuurbescherming: als via een andere wettelijke bepaling een passende beoordeling verplicht is (bijvoorbeeld op grond van de Tracéwet of de Spoedwet wegverbreding) voor de besluitvorming.

Art. 2.9 Géén vergunning is nodig:

- Als het project of de handeling is opgenomen in een Natura 2000-beheerplan of in een vastgesteld programma voor Natura 2000-gebieden (zoals de PAS). Voorwaarde is dat 1) ten aanzien van het plan of het programma een passende beoordeling van projecten is uitgevoerd waaruit de zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten, en 2) dat het bestuursorgaan dat het plan of programma heeft vastgesteld, tevens bevoegd gezag is voor vergunningverlening of dat dit bestuursorgaan heeft ingestemd heeft met het plan of programma.
- Als het project of de handeling al bestond of bekend was op de referentiedatum 31 maart 2010 of later als het gebied later is aangewezen (ook wel bekend als bestaand gebruik).
- Als het project of de handeling behoort tot door PS bij verordening aangewezen categorieën van gevallen.

Toelichting op begrippen

Habitattoets

De habitattoets is de verzamelnaam van toetsingen van effecten van plannen en projecten op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In beginsel worden de effecten van plannen en projecten op Natura 2000-gebieden 'passend beoordeeld'. Als er kans is op significant negatieve effecten en mitigerende maatregelen bij de beoordeling zijn betrokken wordt gesproken over een '**passende beoordeling**'. Om procedurele redenen kan er voor worden gekozen om een **oriëntatiefase** – soms ook wel '**voortoets**' genoemd – te doorlopen. De inhoudelijke studie is in de oriëntatiefase in grote lijnen identiek aan een passende beoordeling, echter mitigerende maatregelen zijn bij de oriëntatiefase niet bij de beoordeling betrokken. Als de conclusie is dat significante negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten en maatregelen nodig zijn om significant negatieve effecten met zekerheid te voorkomen, zal alsnog een passende beoordeling nodig zijn.

Mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen ter voorkoming of beperking van het (mogelijke) effect van het project of andere handeling en deze maatregelen zijn onlosmakelijk verbonden zijn met een project / andere handelingen

Cumulatieve effecten

Voor de habitattoets geldt uitdrukkelijk dat voor elke activiteit onderzocht moet worden of er mogelijke significante effecten zijn als gevolg van de activiteit afzonderlijk en in combinatie met andere plannen en projecten. In het laatste geval moeten de gezamenlijke ofwel cumulatieve effecten beoordeeld worden in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Het gaat daarbij om alle plannen en projecten die op bestuurlijk niveau zijn goedgekeurd en die nog niet (volledig) zijn gerealiseerd.

Significantie

Van significante effecten kan sprake zijn als ten gevolge van het plan of project realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen wordt bemoeilijkt of onmogelijk wordt gemaakt. In de Leidraad bepaling Significantie is het begrip 'significante gevolgen' toegelicht.¹

Externe werking

Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als die activiteiten negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied (kunnen) veroorzaken. Dit wordt de 'externe werking' van de bescherming genoemd.

Voormalig Programma Aanpak Stikstof

Op 1 juli 2015 is de Programma Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. Het PAS is opgenomen in de Wet natuurbescherming. Op 29 mei 2019 heeft de Raad van State geoordeeld dat het PAS niet voldoet aan de Habitatrictlijn. Dit betekent o.a. dat de in de PAS gehanteerde grenswaarden vervallen en voor elke bijdrage aan de depositie 'hoe klein ook' ecologische gronden moet worden onderbouwd wat de effecten zijn of dat deze verwaarloosbaar zijn of kunnen worden uitgesloten

Het voormalige PAS programma beoogde met een gericht pakket van herstelmaatregelen enerzijds waarborgen te geven voor behoud en herstel van stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten en anderzijds ruimte te bieden voor nieuwe economische activiteiten. Voor projecten die vermeld zijn op een lijst met prioritaire projecten was op voorhand ruimte gereserveerd. Voor nieuwe projecten (niet-prioritair) gold bij een toename van stikstofdepositie op een stikstof gevoelig habitat met thans al een overschrijding het volgende:

- Activiteiten met een stikstofdepositie vanaf 1 mol/ha/jaar zijn vergunningplichtig.
- Activiteiten met een stikstofdepositie onder 0,05 mol/ha/jaar zijn niet vergunningplichtig.
- Voor activiteiten met een stikstofdepositie tussen 0,05 mol/ha/jaar – 1 mol/ha/jaar moet voor het Natura 2000-gebied worden nagegaan wat de actuele geldende grenswaarde is. Bij 95% uitgegeven depositieruimte wordt de grenswaarde verlaagd naar 0,05 mol/ha/jaar; dan is dus een vergunning nodig bij een stikstofdepositie hoger dan 0,05 mol/ha/jaar (anders bij 1 mol/ha/jaar)

De omvang van de stikstofdepositie als gevolg van een project moet worden vastgesteld aan de hand van het rekenmodel AERIUS Calculator.

Soorten

Verbodsbepalingen

De Wnb onderscheid bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes:

Art. 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

- 1 Het is verboden opzettelijk in het wild levende vogels (VR artikel 1) te doden of te vangen.
- 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder 1 te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

¹ Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. Publicatie Steunpunt Natura 2000, versie 27 mei 2010.

- 3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld onder 1 te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4 Het is verboden vogels als bedoeld onder 1 opzettelijk te storen.
- 5 Het verbod, opzettelijk storen, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het ministerie heeft een lijst gemaakt van soorten vogels die hun nest doorgaans het hele jaar door of telkens opnieuw gebruiken. Deze nesten zijn jaarrond beschermd¹. Voor andere soorten geldt dat de nesten alleen beschermd zijn wanneer zij (in het broedseizoen) in gebruik zijn.

Art. 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

- 1 Het is verboden in het wild levende **dieren** (HR bijlage IV, VvBern Bijlage II, VvBonn Bijlage I) opzettelijk te doden of te vangen.
- 2 Het is verboden dieren als bedoeld onder 1 opzettelijk te verstoren.
- 3 Het is verboden eieren van dieren als bedoeld onder 1 in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder 1 te beschadigen of te vernielen.
- 5 Het is verboden **planten** (HR bijlage IV, VvBern Bijlage I) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Art. 3.10 Beschermingsregime andere soorten

- 1 Het is verboden in het wild levende **zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers** van de soorten, genoemd in de bijlage bij de Wet, onderdeel A, natuurbescherming opzettelijk te doden of te vangen.
- 2 Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder 1 opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- 3 Het is verboden **vaatplanten** genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij de Wet natuurbescherming, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ontheffingen en vrijstellingen

Gedeputeerde staten kunnen een ontheffing verlenen van verboden die gelden voor Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Art 3.3), Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Art 3.8) en Beschermingsregime andere soorten (Art 3.10 lid 2). Provinciale staten en de Minister kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden (Art 3.3, Art 3.8)

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing,
- er is voldaan aan een in Art 3.3 dan wel Art 3.8 genoemd belang,
- er is geen sprake van een verslechtering van de (gunstige) staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

¹ Zie de Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen, ministerie van LNV, augustus 2009.

Aan een ontheffing kunnen voorwaarden worden gesteld om schade te beperken of te compenseren zodat er geen afbreuk wordt gedaan aan de Svl.

Art 3.3, Art 3.8 De verboden voor zijn niet van toepassing op handelingen ten behoeve van instandhoudingsmaatregelen en handelingen in het kader van een Natura 2000-beheerplan of een vastgesteld programma (zoals bijvoorbeeld de PAS).

Art. 3.10 Voor soorten vallend onder 'Beschermingsregime andere soorten' kan de provincie een vrijstelling verlenen voor handelingen in het kader van de **ruimtelijke inrichting of ontwikkeling** van gebieden en **bestendig beheer of onderhoud**.

Art. 3.31 De hierboven genoemde verboden onder de drie beschermingsregimes zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde **gedragscode** en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer of onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Houtopstanden

Hoofdstuk 4, paragraaf 4.1 van de Wnb regelt de verbodsbepalingen ten aanzien van houtopstanden. De Wet natuurbescherming beschermt houtopstanden met een oppervlakte van minimaal 1000 m² en rijbeplantingen die bestaan uit meer dan 20 bomen (art. 1.1).

Art. 4.1 De bepalingen in § 4.1 hebben o.a. geen betrekking op houtopstanden binnen de bebouwde kom, op erven of in tuinen, wegbeplantingen, beplanting langs rijkswegen, boomsingels en in het geval van het dunnen van een houtopstand.

Art. 4.2 Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten.

Art. 4.3 Als een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, geldt een plicht tot herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen.

Art. 4.4 De bepalingen in § 4.1 zijn eveneens niet van toepassing als het vellen van houtopstanden en herbeplanten wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode.

In de artikelen van § 4.1 zijn meer uitzonderingen aangegeven.

Bijlage II Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Rijntakken

Habitattypen

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
H1095 - Zeeprik	definitief	>	>	>	C	
H1099 - Rivierprik	definitief	>	>	>	C	
H1102 - Eft	definitief	>	=	=	C	
H1106 - Zalm	definitief	>	=	=	C	
H1134 - Bittervoorn	definitief	=	=	=	C	
H1145 - Grote modderkruiper	definitief	>	>	>		
H1149 - Kleine modderkruiper	definitief	=	=	=		
H1163 - Rivierdonderpad	definitief	=	=	=		
H1166 - Kamsalamander	definitief	>	>	>		
H1318 - Meervleermuis	definitief	=	=	=	C	
H1337 - Bever	definitief	>	=	>	A1	

Habitatrichtlijnsoorten

Habitatype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden		definitief	>	>	C	3.06
H3260B - Beken en rivieren met waterplanten	grote fonteinkruiden	definitief	>	=	B	3.02,W
H3270 - Slikkige rivieroevers		definitief	>	>		3.04,W
H6120 - Stroomdalgraslanden		definitief	>	>	A3	3.13,SG
H6430A - Ruigten en zomen	moerasspirea	definitief	=	=	C	
H6430B - Ruigten en zomen	harig wilgenroosje	ontwerp	=	=	C	
H6430C - Ruigten en zomen	droge bosranden	definitief	>	>	C	
H6510A - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	glanshaver	definitief	>	>	A1	3.13,SG
H6510B - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	grote vossenstaart	definitief	>	>	C	3.09,W
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst		ontwerp	>	>	C	
H91E0A - Vochtige alluviale bossen	zachthoutoibossen	definitief	=	>	B2	3.07,W
H91E0B - Vochtige alluviale bossen	essen-iepenbossen	definitief	>	>	B2	3.07,W
H91E0C - Vochtige alluviale bossen	beekbegeleidende bossen	ontwerp	=	=	B1	
H91F0 - Droge hardhoutoibossen		definitief	>	>	A3	3.14

Broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Aantal broedparen ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A004 - Dodaars	definitief	45	=	=	C	
A017 - Aalscholver	definitief	660	=	=	C	
A021 - Roerdomp	definitief	20	>	>	B1	3.08,5G,5B,W
A022 - Woudaap	definitief	20	>	>	B2	
A119 - Porseleinhoen	definitief	40	>	>	B1	3.12,W
A122 - Kwartelkoning	definitief	160	>	>	B2	3.12,W
A153 - Watersnip	definitief	17	=	=	C	
A197 - Zwarte stern	definitief	240	=	=	B1	3.06
A229 - IJsvogel	definitief	25	=	=	C	
A249 - Oeverzwaluw	definitief	680	=	=	B1	
A272 - Blauwborst	definitief	95	=	=	C	
A298 - Grote karekiet	definitief	70	>	>	B1	3.08,5G,5B,W

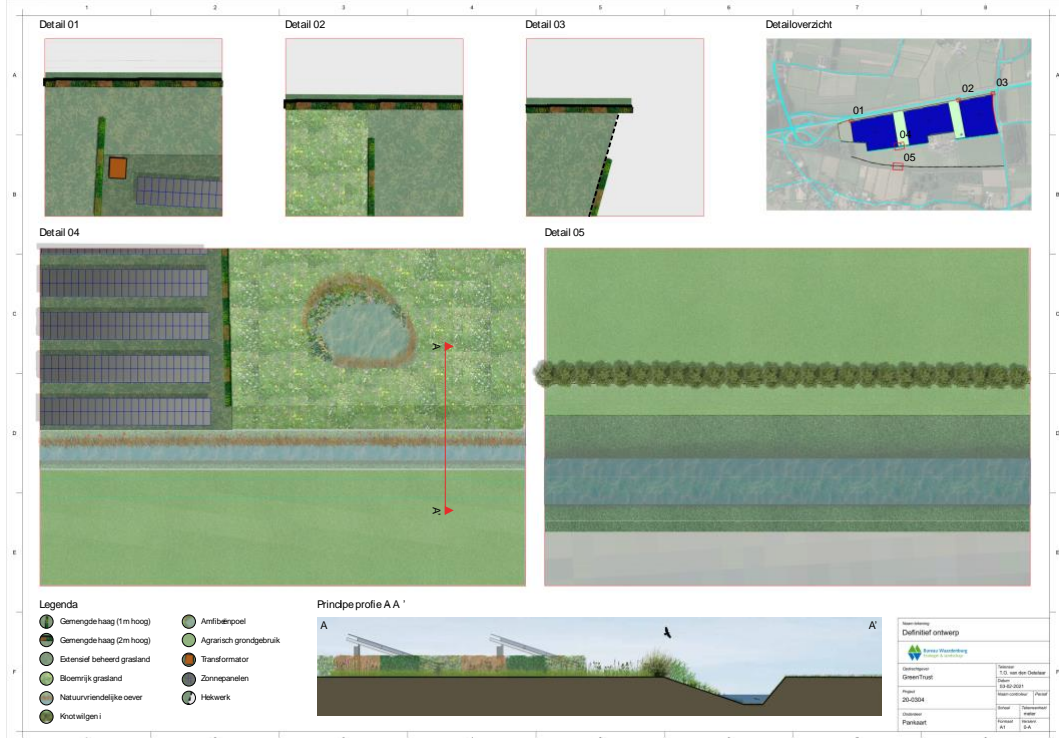

Niet-broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Populatie waarde ?	Instandhoudingsdoelstelling ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A005 - Fuit	definitief	570	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B1	
A017 - Aalscholver	definitief	1300	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B1	
A037 - Kleine zwaan	definitief	100	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.10
A038 - Wilde zwaan	definitief	30	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B2	3.10
A041 - Kolgans	definitief	35400	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	A1	
A041 - Kolgans	definitief	180100	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		3.10
A043 - Grauwe gans	definitief	8300	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B2	
A043 - Grauwe gans	definitief	21500	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		3.10
A045 - Brandgans	definitief	920	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A045 - Brandgans	definitief	5200	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		3.10
A048 - Bergeend	definitief	120	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B2	
A050 - Smient	definitief	17900	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B2	3.10; 3.12,W
A051 - Krakeend	definitief	340	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A052 - Wintertaling	definitief	1100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A053 - Wilde eend	definitief	6100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A054 - Pijlstaart	definitief	130	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A056 - Slobeend	definitief	400	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A059 - Tafeleend	definitief	990	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	3.12,W
A061 - Kuifeend	definitief	2300	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A068 - Nonnetje	definitief	40	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	3.12,W
A125 - Meerkoet	definitief	8100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B2	
A130 - Scholekster	definitief	340	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A140 - Goudplevier	definitief	140	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A142 - Kievit	definitief	8100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B2	3.12,W
A151 - Kemphaan	definitief	1000	maximum	Foerageergebied	=	=	B1	
A156 - Grutto	definitief	690	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A160 - Wulp	definitief	850	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A162 - Tureluur	definitief	65	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A702 - Toendrarietgans	definitief	125	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A702 - Toendrarietgans	definitief	2800	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		

Bijlage III Definitief ontwerp zonneweide Larendeel

Bijlage IV Kernkwaliteiten GNN en GO

ALGEMEEN	Nr.	61
	Gebiedsnaam	Land van Maas en Waal
	kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap	<ul style="list-style-type: none"> • gebied van kommen met forse stroomrug langs de Waal en kleinere stroomrug langs de Maas • ecologische verbinding Bergharen - Maas en Bergharen - Fort St. Andries • leefgebied steenuil • Heerlijkheid Horsens, ruïne Batenburg • natuurgebied De Meren met moeras, nat schraalland en eendenkooi • oude polderstructuur met weteringen, eendenkooien en grienden • abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, waterreservoir • ecosysteemdiensten: recreatie, waterwinning, waterberging
	aardkundige waarden	+ Oeverwal-doorbraak Spijkswiel; Woerd ten westen van Altforst; Donk Dreumelse Berg
	waardevol open gebied of verkaveling	+
parel	-	
ONTWIKKELINGSDOELEN	natte landnatuur	ja, enkele natte bossen, De Meren
	ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling ecologische verbingszone Bergharen - Maas en Bergharen - Fort St. Andries met natte bossen, water en moeraszones • vermindering barrièrewerking N322 en N329 • ontwikkeling schraallanden en moerassen • ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels • ontwikkeling (oude) natte bossen, bosranden en overgangen naar cultuurgronden en schraallanden • ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen • ontwikkeling eendenkooien, oude polderstructuren en andere cultuurhistorische patronen en beheersvormen (grienden)
	ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling ecologische verbingszone Bergharen - Maas en Bergharen - Fort St. Andries met natte bossen, water en moeraszones • vermindering barrièrewerking N322 en N329 • ontwikkelen weidevogelpopulaties en wintergastweiden • ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels • ontwikkeling bossen, bosranden en overgangen naar cultuurgronden • ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen • ontwikkeling eendenkooien, oude polderstructuren en andere cultuurhistorische patronen en beheersvormen (grienden)
	ecologische verbindingen met evz-model	31. Bergharen - Maas (Land van Maas en Waal - Maasuiteerwaarden): kamsalamander 32. Bergharen - Fort St. Andries (Land van Maas en Waal - Maasuiteerwaarden, Waaluiteerwaarden): kamsalamander

Bijlage V Ligging Groene Ontwikkelzone

